

Vem är "den med två ansikten"? En profetisk varning

Djup teologisk analys av hadithen om "den med två ansikten"

Hadithen där Profeten ﷺ sade: "De värsta av människor är den som har två ansikten - som kommer till dessa med ett ansikte och till de andra med ett annat." (*Berättad av al-al-Bukhari och Muslim från Abu Hurayra*) betraktas av de klassiska lärda som en av de mest kraftfulla varningarna mot **nifaq al-'amal** - det praktiska hyckleriet. Den beskriver inte nödvändigtvis den teologiska formen av hyckleri som tar en människa ut ur islam, utan den moraliska och karaktärsmissiga formen som fördärvar hjärtat och förstör samhällen.

1. Ibn Hajar al-Asqalani (Fath al-Bari): dubbelhet som roten till splittring

Ibn Hajar förklarar att den tvåansiktade personen är "den som söker människors gunst genom att motsäga sig själv", och att detta är en form av **tazayyun** - att smycka sig inför varje grupp för att vinna fördelar. Han betonar att denna egenskap är farligare än vanlig lögn, eftersom den:

Vem är "den med två ansikten"? En profetisk varning

- skapar **fitna** mellan grupper,
- underminerar **tillit**,
- och gör personen till en källa till **korruption i relationer**.

Ibn Hajar kopplar detta till Koranens beskrivning av hycklarna som "vacklar mellan detta och det andra" (4:143). Den tvåansiktade människan saknar en fast inre kärna; han är ett tomt kärl som fylls av vad andra vill höra.

2. al-Nawawi: en form av moraliskt hyckleri

al-Nawawi förklarar att hadithen handlar om en person som "visar vänskap inför en grupp och fiendlighet inför en annan", och att detta är en form av **nifaq al-'amal**. Han betonar att Profeten ﷺ använder uttrycket "de värsta av människor" för att markera att denna egenskap:

- förstör **sannfärdighet** (sidq),
- förgiftar **intentionen** (niyya),
- och leder till att hjärtat blir **delat** (inqisam al-qalb).

al-Nawawi förklarar också att denna typ av beteende är förbjudet även om personen inte ljuger explicit — eftersom själva **uppträdandet** är bedrägligt.

3. al-Tibi: den tvåansiktade som motsats till profetisk karaktär

al-Tibi analyserar hadithen retoriskt och teologiskt. Han menar att Profeten ﷺ använder en stark metafor: "två ansikten" är inte bara ett bildspråk utan en **andlig diagnos**. Människan är skapad med ett ansikte – en identitet, en moralisk riktning. Att ha två ansikten innebär:

- en **inre splittring**,
- en **förvrängning av fitra**,
- och en **förlust av moralisk enhet**.

al-Tibi kopplar detta till profetens beskrivning av den troende som "rak och tydlig som en palmstam", medan hycklaren är "som en vacklande buske som böjer sig åt alla håll".

4. Ibn Othaymin: den tvåansiktade som en social fara

Ibn Othaymin betonar att hadithen inte bara handlar om personlig moral, utan om **samhällsbyggande**. Den tvåansiktade människan är farlig eftersom han:

Vem är "den med två ansikten"? En profetisk varning

- för människor mot varandra,
- sprider misstänksamhet,
- och förstör relationer genom att spela på båda sidor.

Han beskriver detta som en form av **khiyana** (förräderi), eftersom personen sviker förtroendet hos alla parter. Ibn Othaymin kopplar detta till Koranens förbud mot att "stå på varje väg och hota, hindra och söka förvränga" (7:86) – alltså att skapa oreda i sociala band.

5. Teologisk helhetsbild: varför är detta "den värsta av människor"?

De klassiska lärda är eniga om att hadithen uttrycker en djup teologisk princip: **sannfärdighet är trons kärna**, och dubbelhet är dess motsats. Den tvåansiktade människan är "den värsta" eftersom han:

- förstör **tillit**, som är grunden för mänsklig samvaro,
- underminerar **sanningen**, som är grunden för tron,
- och skapar **splittring**, som är Shaytans främsta verktyg.

I islam är människans inre och yttre avsedda att vara i harmoni. När en person visar ett ansikte utåt och bär ett annat inombords, bryts denna harmoni. Det är därför Profeten ﷺ beskriver denna egenskap som en av de mest avskyvärda.

6. Andlig dimension: hjärtats enhet

Sufiska och etiska kommentatorer (t.ex. al-Qushayri) betonar att hjärtat inte kan bära två riktningar samtidigt. Den tvåansiktade människan är inte bara falsk mot andra – han är falsk mot sig själv. Hans hjärta blir:

- splittrat,
- rastlöst,
- och oförmöget att uppleva ikhlas (uppriktighet).

I denna mening är hadithen inte bara en social varning, utan en **andlig medicin**: den lär oss att renhet i relationer är en del av renhet inför Allah.

Sammanfattning i en mening

Hadithen fördömer den tvåansiktade människan eftersom han bryter mot islams mest centrala principer: sannfärdighet, enhet i hjärtat och uppriktighet i relationer — och därför blir han en källa till splittring,

Vem är "den med två ansikten"? En profetisk varning

bedrägeri och moralisk fördärv.

[al-Bukhari](#), [Imam Muslim](#)

«[DE VÄRSTA AV MÄNNISKOR SOM PROFETEN VARNAR FÖR](#)

[30. ar-RUM](#)»

- [Bönen gudomlig befallning](#)
- [Nationalismens Uppkomst i den Muslimska Världen](#)
- ['Awrah för män och kvinnor inom och utanför bön](#)
- [Bönen mellan befallning och uphöjelse](#)
- [Regeln om att be i Haram-kläder](#)
- [Att upphöja Allahs befallning är att be](#)
- [Förstå Koranen](#)
- [Lycka eller elände i nästa liv](#)
- [Frågor och svar angående ahl al-Kitabs Kött](#)
- [Rasism: Finns det en lösning?](#)